2026/2450

30.10.2026 г.

ДИРЕКТИВА (ЕС) 2026/2450 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

от 21 октомври 2026 година

за изменение на Директива 2004/37/ЕО относно защитата на работниците от рискове, свързани с експозицията на канцерогени, мутагени или токсични за репродукцията вещества по време на работа

(Текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 153, параграф 2, буква б) във връзка с член 153, параграф 1, буква а) от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет ([1]),

след консултация с Комитета на регионите,

в съответствие с обикновената законодателна процедура ([2]),

като имат предвид, че:

(1) За да се подобри защитата на работниците от рискове от експозиция на канцерогени, мутагени или токсични за репродукцията вещества по време на работа и да се гарантира еднакво минимално ниво на защита в целия Съюз, са необходими редовни актуализации на Директива 2004/37/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ([3]). Граничните стойности на професионална експозиция (ГСПЕ) следва да бъдат установени или преразгледани с оглед на наличната информация, включително актуални научни доказателства и технически данни, като следва да се основават на задълбочена оценка на социално-икономическото въздействие и факторите, свързани с осъществимостта. Тази информация следва да включва, когато са налични, становища на Комитета за оценка на риска (КОР) към Европейската агенция по химикали (ЕСНА), създадена с Регламент (ЕО) № 1907/2006 на Европейския парламент и на Съвета ([4]), и становища на Консултативния комитет за безопасност и здраве на работното място (ACSH), създаден с Решение на Съвета от 22 юли 2003 г. ([5]). Тези становища осигуряват необходимите научни доказателства в подкрепа на всяко предложение на Комисията за изменение на Директива 2004/37/ЕО. Освен това те се изготвят въз основа на практическия опит и реалните условия на работното място в целия Съюз и са отражение на широк консенсус. Становищата на ACSH, които са резултат от тристранен консенсус, са от особено значение в този контекст и следва да се вземат предвид. В съответствие с Междуинституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество ([6]) Комисията следва да гарантира, че за изготвяне на предложенията си взема предвид солидни доказателства и приноса на всички заинтересовани страни, и следва систематично да оценява икономическото, социалното и екологичното въздействие на своите предложения. Нейните предложения следва да са съобразени с принципите на субсидиарност и пропорционалност в съответствие с Договора за Европейския съюз (ДЕС)и Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС).

([1]) ОВ C, C/2026/73, 30.1.2026 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/73/oj.

([2]) Позиция на Европейския парламент от 6 октомври 2026 г. (все още непубликувана в Официален вестник) и решение на Съвета от 19 октомври 2026 г.

([3]) Директива 2004/37/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. относно защитата на работниците от рискове, свързани с експозицията на канцерогени, мутагени или токсични за репродукцията вещества по време на работа (шеста специална директива по смисъла на член 16, параграф 1 от Директива 89/391/ЕИО на Съвета) (ОВ L 158, 30.4.2004 г., стр. 50, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2004/37/oj).

([4]) Регламент (ЕО) № 1907/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 18 декември 2006 г. относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH), за създаване на Европейска агенция по химикали, за изменение на Директива 1999/45/ЕО и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 793/93 на Съвета и Регламент (ЕО) № 1488/94 на Комисията, както и на Директива 76/769/ЕИО на Съвета и директиви 91/155/ЕИО, 93/67/ЕИО, 93/105/ЕО и 2000/21/ЕО на Комисията (ОВ L 396, 30.12.2006 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2006/1907/oj).

([5]) Решение на Съвета от 22 юли 2003 г. за създаване на Консултативен комитет за безопасност и здраве на работното място (ОВ C 218, 13.9.2003 г., стр. 1).

([6]) ОВ L 123, 12.5.2016 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj.

(2) Директива 2004/37/ЕО обхваща веществата или смесите, които отговарят на критериите за класифициране като канцерогени, мутагени или токсични за репродукцията вещества в категория 1A или 1B, посочени в приложение I към Регламент (ЕО) № 1272/2008 на Европейския парламент и на Съвета ([7]), както и веществата, смесите или процесите, посочени в приложение I към същата директива. Следва да се предоставят солидни научни доказателства за всяко ново добавяне в списъка на веществата, смесите и процесите, посочени в приложение I към Директива 2004/37/ЕО, за да се докаже, че тези вещества, смеси и процеси попадат в рамките на обхвата на същата директива , въз основа на наличните признати научни източници, като ECHA, Международната агенция за изследване на рака (IARC) и национални органи, като се обръща специално внимание на рецензираната публикувана литература за тези вещества, смеси и процеси. За да се гарантира най-високо равнище на защита на работниците, Комисията следва да увеличи усилията си за набелязване на приоритетни вещества за определяне на гранични стойности съгласно посочената директива въз основа на най-надеждната налична информация, включително научни и технически данни, като същевременно използва по най-добрия възможен начин настоящите и бъдещите бюджетни и административни ресурси при отчитане на научните и административните потребности.

(3) Веществата, смесите и процесите, посочени в приложение I към Директива 2004/37/ЕО, както и веществата и смесите, отделяни при тези процеси, се различават по отношение на това дали имат канцерогенно, мутагенно или токсично за репродукцията въздействие. Поради това е целесъобразно да се изяснят определенията за „канцероген“, „мутаген“ и „токсично за репродукцията вещество“, предвидени в посочената директива, за да се гарантира, че съответните вещества, смеси и процеси са обхванати от всяко от тези определения. Целесъобразно е също така определението за токсични за репродукцията вещества да се приведе в съответствие с определенията за канцероген и мутаген.

(4) От научна гледна точка за мутагените и повечето канцерогени не е възможно да се определят нива, под които експозицията не би довела до неблагоприятно за здравето въздействие. Макар и определянето на гранични стойности за експозиция на работното място по отношение на канцерогените и мутагените в Директива 2004/37/ЕО да допринася за значително намаляване на рисковете, произтичащи от такава експозиция, чрез поетапния подход на определяне на цели, възприет в посочената директива, то все пак не премахва напълно рисковете за здравето и безопасността на работниците, произтичащи от експозицията по време на работа (т.нар. „остатъчни рискове“). Поради това е от съществено значение работниците да бъдат информирани по ясен и прозрачен начин за наличието на такива остатъчни рискове по време на своето обучение, предвидено в посочената директива. На 10 декември 2025 г., в своето становище, озаглавено „Съобщение относно остатъчните рискове, свързани със задължителните ГСПЕ при канцерогени“, ACSH прие с консенсус списък на остатъчните рискове, свързани със съществуващите задължителни гранични стойности на професионална експозиция за канцерогени съгласно Директива 2004/37/ЕО и Директива 2009/148/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ([8]).

(5) Възможно е степента на експозиция или уязвимост на работниците спрямо различни видове вещества да бъде по-голяма поради техния пол. Това обстоятелство следва да продължи да се взема предвид в изследванията в областта на здравословните и безопасни условия на труд, в научните проучвания и в становищата на КОР и ACSH, като същевременно се отчита целта за участие на мъжете и жените на пазара на труда.

(6) Някои вещества, обхванати от Директива 2004/37/ЕО, се използват в сектори от стратегическо значение за Съюза. Въпреки че постигането на напредък в промишления преход, насърчаването на кръговата икономика и поддържането и укрепването на международната стратегическа автономност по отношение на суровините са все приоритети на Съюза, е важно да се гарантира, че работниците получават високо и сравнимо равнище на защита срещу рисковете за здравето, свързани с професионалната експозиция. Принцип 10 от Европейския стълб на социалните права ([9]) признава също така правото на работниците на високо равнище на защита на тяхното здраве и безопасност на работното място, което включва защита от експозиция на канцерогени, мутагени и токсични за репродукцията вещества на работното място. В това отношение в рамките на процеса на определяне на ГСПЕ се отчитат не само научните и здравните съображения, но и социално-икономическите аспекти, което в някои случаи оправдава въвеждането на преходни периоди.

([7]) Регламент (ЕО) № 1272/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2008 г. относно класифицирането, етикетирането и опаковането на вещества и смеси, за изменение и за отмяна на директиви 67/548/ЕИО и 1999/45/ЕО и за изменение на Регламент (ЕО) № 1907/2006 (ОВ L 353, 31.12.2008 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2008/1272/oj).

([8]) Директива 2009/148/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 ноември 2009 г. относно защитата на работниците от рискове, свързани с експозиция на азбест по време на работа (ОВ L 330, 16.12.2009 г., стр. 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/148/oj).

([9]) ОВ C 428, 13.12.2017 г., стр. 10.

(7) IARC класифицира заваръчния дим като „канцерогенен за хората“ (група 1 от класификацията на IARC). Според доклада от обзорното проучване на ECHA за оценка на граничните стойности за заваръчен дим и дим, отделян при други процеси, генериращи дим по сходен начин на работното място (наричан по-нататък „докладът от обзорното проучване на ECHA“), заваръчният дим и димът, отделян при други процеси, генериращи дим по сходен начин, са комплексни и може да съдържат канцерогени, мутагени или токсични за репродукцията вещества, като съединения на хром (VI), никелови съединения, кадмий и негови неорганични съединения. След като взе предвид най-новите налични научни доказателства, включително доклада от обзорното проучване на ECHA относно въздействието върху здравето и безопасността на работниците, ACSH препоръча в приложение I към Директива 2004/37/ЕО да се включат само дейности, свързани с експозиция на заваръчен дим. Комплексният характер и разнородността на заваръчния дим, заедно с липсата на хармонизирана класификация в Регламент (ЕО) № 1272/2008, допринасят за липсата на яснота относно степента на евентуалната произтичаща от него опасност за работниците, а оттам - и за липсата на подходящи мерки за управление на риска на работното място. Преодоляването на тази липса на класификация на заваръчния дим на равнището на Съюза би осигурило по-голяма правна яснота във връзка с прилагането на Директива 2004/37/ЕО. Поради това е целесъобразно, в съответствие със становището на ACSH, в приложение I към Директива 2004/37/ЕО да се включат дейности, свързани с експозиция на дим от заваръчни процеси, съдържащ вещества или смеси, отговарящи на критериите за класифициране като канцерогенни, мутагенни или токсични за репродукцията в категория 1A или 1B, посочени в приложение I към Регламент (ЕО) № 1272/2008. Становището на ACSH съдържа също така препоръка за изготвяне на насоки относно заваръчния дим. В допълнение към съществуващите насоки, като например Насоките за националните инспектори по труда за справяне с рисковете за здравето, произтичащи от заваръчния дим, разработени от Комитета на старшите инспектори по труда през 2018 г., допълнителните насоки на Съюза, съобразени със Стратегическата рамка на ЕС за здравословни и безопасни условия на труд въз основа на най-новите научни доказателства, биха могли да са от помощ на инспекторите по труда и предприятията, особено малките и средните предприятия (МСП), включително микропредприятията, за да се гарантира съобразяването на включването за заваръчния дим в приложение I към Директива 2004/37/ЕО. Тези насоки биха могли да послужат за насърчаване, наред с другото, на общо минимално високо ниво на защита във всички държави членки за всички работници, изложени на заваръчен дим.

(8) Металът кобалт и няколко кобалтови съединения отговарят на критериите за класификация като канцерогени и токсични за репродукцията вещества в категория 1B съгласно Регламент (ЕО) № 1272/2008 и следователно представляват канцерогени или токсични за репродукцията вещества съгласно определенията в Директива 2004/37/ЕО. Работниците често са изложени на смес от кобалтови съединения и поради това ГСПЕ следва да се прилагат за всички неорганични кобалтови съединения. Ето защо е целесъобразно въз основа на наличната информация, включително научните и техническите данни, да се установи гранична стойност за кобалта и неорганичните кобалтови съединения в Директива 2004/37/ЕО.

(9) Въз основа на становище на КОР ACSH заключи, че експозицията на кобалт и неорганични кобалтови съединения на работното място може да доведе и до кожна и дихателна сенсибилизация. Поради това е целесъобразно да се установят гранични стойности както за инхалабилните, така и за респирабилните фракции от кобалт и неорганичните му съединения в обхвата на Директива 2004/37/ЕО, както и да бъде определено обозначение във връзка с кожната и дихателната сенсибилизация.

(10) Може да се очаква, че за кобалта и неорганичните му съединения в краткосрочен план ще бъде трудно да се спази гранична стойност от 0,01 mg/m³ за инхалабилната фракция и 0,0025 mg/m³ за респирабилната фракция. Поради това е целесъобразно да се въведе преходен период от шест години след датата на влизането в сила на настоящата директива, през който да се прилагат граничните стойности от 0,02 mg/m³ (инхалабилна фракция) и 0,0042 mg/m³ (респирабилна фракция).

(11) Кобалтът се използва в няколко сектора, като например сектора на батериите, които са от стратегическо значение за постигане на целите, определени в Европейския зелен пакт и Регламент (ЕС) 2021/1119 на Европейския парламент и на Съвета ([10]). Кобалтът е опасен метал, който излага на сериозен риск здравето на работниците, като може да доведе до респираторни проблеми, увреждания на сърцето, щитовидната жлеза, черния дроб или бъбреците, както и потенциално рак, а според прогнозите използването му ще се увеличи с приблизително 330 % до 2050 г. в резултат на екологичния преход, поради което е особено важно да се гарантира високо равнище на защита на здравето и безопасността на работниците. Следователно е необходимо да се установят гранични стойности на професионална експозиция за кобалт и неорганични кобалтови съединения, за да се предотврати дългосрочното въздействие върху здравето и благосъстоянието на работниците и да се подкрепят привлекателността, конкурентоспособността и дългосрочната устойчивост на сектора за добив на кобалт в Съюза, като същевременно се избягва преместването на предприятия за преработка на кобалт в трети държави с по-малко строги норми за безопасни и здравословни условия на труд.

([10]) Регламент (ЕС) 2021/1119 на Европейския парламент и на Съвета от 30 юни 2021 г. за създаване на рамката за постигане на неутралност по отношение на климата и за изменение на регламенти (ЕО) № 401/2009 и (ЕС) 2018/1999 (Европейски закон за климата) (ОВ L 243, 9.7.2021 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj).

(12) Някои сектори, в които работниците са изложени на вещества като кобалт и полициклични ароматни въглеводороди (ПАВ), могат да срещнат трудности при спазването на ГСПЕ. В секторите, в които експозицията не може да бъде избегната или адекватно намалена с други средства в съответствие с член 5 от Директива 2004/37/ЕО, работниците следва да разполагат със средства за защита на дихателните органи и да ги използват правилно в съответствие с оценката на рисковете, предвидена в член 3, параграф 2 от посочената директива, за да се гарантира, че са подходящо защитени. Необходимо е всички държави членки да прилагат правилата в съответствие с йерархията на мерките за контрол, предвидена в член 5 от същата директива, за да може по последователен начин да се премахне или сведе до минимум експозицията на работниците, с цел да се гарантира равнопоставеност между държавите членки.

(13) За да предотврати или намали експозицията на канцерогени, мутагени и токсични за репродукцията вещества, Директива 2004/37/ЕО установява йерархия на техническите и организационните мерки. Във връзка с това лични предпазни средства (ЛПС), по-специално средства за лична защита на дихателните органи, следва да се използват само като крайна мярка. Необходимо е да се гарантира, че ЛПС се избират и използват в съответствие с Директива 89/656/ЕИО на Съвета ([11]), включително с изискването всички ЛПС да са по мярка на лицето, което ги носи, след евентуална необходима корекция, и да съответстват на съответните разпоредби на Съюза относно проектирането и производството по отношение на безопасността и здравето, по-специално Регламент (ЕС) 2016/425 на Европейския парламент и на Съвета ([12]). В допълнение е необходимо да се гарантира, че ЛПС се поддържат в добро работно състояние и в задоволително хигиенно състояние чрез необходимата поддръжка, ремонт и подмяна.

(14) Някои смеси на ПАВ, по-специално съдържащите бензо[а]пирен, отговарят на критериите за класификация като канцерогени, мутагени или токсични за репродукцията вещества в категория 1А или 1В в съответствие с Регламент (ЕО) № 1272/2008 и следователно попадат в рамките на обхвата на Директива 2004/37/ЕО. КОР установи възможността за значително поглъщане през кожата за тези смеси и ACSH се съгласи, че е важно да се въведе ГСПЕ за всички смеси на ПАВ, попадащи в обхвата на Директива 2004/37/ЕО, измерени като бензо[а]пирен, и да се запази обозначението във връзка с кожата, което вече се съдържа в приложение III към посочената директива.

(15) Във връзка със смеси на ПАВ може да се очаква, че в някои сектори ще бъде трудно в краткосрочен план да бъде спазена гранична стойност от 0,00007 mg/m³ (измерена като бензо[а]пирен). Поради това е целесъобразно да се въведе преходен период от седем години след датата на влизане в сила на настоящата директива, през който да се прилага гранична стойност от 0,00014 mg/m³ (измерена като бензо[а]пирен). Този преходен период следва да бъде ограничен до следните сектори: а) леярни за стомана и желязо, които включват производители на феросплави; б) производители на алуминий; в) въглеродо- и графитопроизводители; г) фабрики за кокс; д) дестилация на каменовъглен катран; е) производители на огнеупорни изделия; ж) заваряване на железопътни линии; з) други процеси от цветната металургия; и и) металолеене.

(16) Наличните научни и технически данни, включително становищата на КОР и ACSH показват, че изопренът отговаря на критериите за класификация като канцероген в категория 1В в съответствие с Регламент (ЕО) № 1272/2008 и следователно представлява канцероген съгласно определението в Директива 2004/37/ЕО. Поради това е целесъобразно, в съответствие с резултатите от тристранния процес, да се установи дългосрочна ГСПЕ от 8,5 mg/m³ (3 ppm), за да се предотвратят възможните рискове за здравето на работниците и да се осигури равнопоставеност между държавите членки.

([11]) Директива 89/656/ЕИО на Съвета от 30 ноември 1989 г. относно минималните изисквания за безопасността и здравето на работниците при използването на лични предпазни средства на работното място (трета специална директива по смисъла на член 16, параграф 1 от Директива 89/391/ЕИО) (ОВ L 393, 30.12.1989 г., стр. 18, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1989/656/oj).

([12]) Регламент (ЕС) 2016/425 на Европейския парламент и на Съвета от 9 март 2016 г. относно личните предпазни средства и за отмяна на Директива 89/686/ЕИО на Съвета (ОВ L 81, 31.3.2016 г., стр. 51, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/425/oj).

(17) 1,4-диоксан отговаря на критериите за класификация като канцероген в категория 1B в съответствие с Регламент (ЕО) № 1272/2008 и следователно представлява канцероген съгласно определението в Директива 2004/37/ЕО. Поради това е целесъобразно въз основа на наличната информация, включително научните и техническите данни, като например становищата на КОР и ACSH, да се установят дългосрочна и краткосрочна ГСПЕ от съответно 7,3 mg/m³ (2 ppm) и 73 mg/m³ (20 ppm), допълнени от обозначение във връзка с кожата, както и биологична гранична стойност от 45 mg HEAA в урина/g креатинин, измерена в края на експозицията или смяната, в съответствие с националното право или практика.

(18) С Директива (ЕС) 2022/431 на Европейския парламент и на Съвета ([13]) бе разширен обхватът на Директива 2004/37/ЕО така, че да включва токсичните за репродукцията вещества, включително живак и двувалентни неорганични живачни съединения, които бяха добавени в приложение III към Директива 2004/37/ЕО. Тъй като не всички двувалентни неорганични живачни съединения могат да бъдат класифицирани като токсични за репродукцията вещества, е необходимо да се поясни, че граничната стойност се прилага само за живака и двувалентните неорганични живачни съединения, които попадат в обхвата на Директива 2004/37/ЕО.

(19) Опасните лекарствени продукти, доколкото съдържат канцерогени, мутагени или токсични за репродукцията вещества, попадат в обхвата на Директива 2004/37/ЕО, като това се отбелязва в работните определения и примери, посочени в Насоките на Комисията от 28 април 2023 г. за безопасно управление на опасни лекарствени продукти на работното място. За да се улесни идентифицирането на тези вещества, на 20 февруари 2025 г. Комисията публикува съобщение, озаглавено „Примерен списък на опасните лекарствени продукти съгласно член 18а от Директива 2004/37/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. относно защитата на работниците от рискове, свързани с експозицията на канцерогени, мутагени или токсични за репродукцията вещества по време на работа“, като така се дава възможност за последователно прилагане на Директива 2004/37/ЕО с цел опазване на здравето и безопасността на изложените на рискове работници.

(20) Комисията проведе двуетапна консултация със социалните партньори в съответствие с член 154 ДФЕС. Тя също така се консултира с ACSH. ACSH прие становища относно всички вещества, уредени с настоящата директива, и препоръча една или повече задължителни гранични стойности за всяко от тях, както и обозначения и преходни стойности за някои от тях, когато е целесъобразно. Преходните стойности осигуряват на работодателите възможност да направят необходимите инвестиции в допълнителни мерки за управление на риска и да разработят технически средства за осигуряване на спазването. В тази връзка съществуващите програми на Съюза, като например „Хоризонт Европа“, биха могли да спомогнат за разработването на иновативни решения за защита на здравето на работниците.

(21) От особена важност е по време на подготвителната си работа Комисията да проведе подходящи консултации, включително на експертно равнище, и тези консултации да бъдат проведени в съответствие с принципите, заложени в Междуинституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество. Когато установява или преразглежда гранични стойности, Комисията следва да се консултира с КОР и Консултативния комитет за безопасност и здраве на работното място, за да гарантира, че тези стойности са основани на доказателства, пропорционални и измерими.

(22) От съществено значение е за целите на определянето на задължителни гранични стойности по Директива 2004/37/ЕО да се използва обикновената законодателна процедура, тъй като изменението на посочената директива не е въпрос, който зависи единствено на техническа преценка, а изисква също така и политическа оценка.

(23) Някои работници и по-специално пожарникарите и персоналът на други служби за спешно реагиране, са изложени в хода на своята работа на риск от експозиция на различни опасности, произтичащи от пожари и от събития, различни от пожар, включително на канцерогени, мутагени и токсични за репродукцията вещества. Поради това е важно работодателите на пожарникарите и на персонала на други служби за спешно реагиране да оценяват и намаляват риска от експозиция на канцерогени, мутагени и токсични за репродукцията вещества в съответствие с Директива 2004/37/ЕО с оглед засилване на защитата на пожарникарите и персонала на други служби за спешно реагиране срещу, наред с другото, ПАВ, като по този начин се намалява рискът от професионални заболявания. Вече са разработени важни насоки относно рисковете, произтичащи от експозицията на азбест, включително специфични за съответния сектор насоки за пожарникарите и персонала на други служби за спешно реагиране. С оглед на специфичните и с висока степен рискове, присъщи на службите за спешно реагиране, е важно Европейската агенция за безопасност и здраве при работа (EU-OSHA), в сътрудничество със съответните социални партньори и национални органи, да обмисли разработването на специален онлайн интерактивен инструмент за оценка на риска (OiRA), съобразен с потребностите на тези служби.

([13]) Директива (ЕС) 2022/431 на Европейския парламент и на Съвета от 9 март 2022 г. за изменение на Директива 2004/37/ЕО относно защитата на работниците от рискове, свързани с експозицията на канцерогени или мутагени по време на работа (ОВ L 88, 16.3.2022 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/431/oj).

(24) Работниците често са изложени на смесица от опасни вещества на работното място, които могат да увеличат рисковете и да имат вредно за здравето въздействие. В случай на експозиция на комбинация от вещества, действащи по един и същ начин или върху едни и същи целеви органи, тъкани или клетки, е необходимо да се адаптира прилагането на ГСПЕ, установени съгласно Директива 2004/37/ЕО, за да се вземе предвид комбинираното въздействие на тези вещества. Това е от значение, наред с другото, за пожарникарите и персонала на други служби за спешно реагиране. При изготвянето на насоки на Съюза относно въздействието на експозицията на комбинация от вещества Комисията следва да вземе предвид съответните особености на тези служби. Такива насоки следва да се публикуват на уебсайта на EU-OSHA и да се разпространяват във всички държави членки от съответните компетентни органи.

(25) Необходимо е работниците да получат достатъчно и подходящо обучение въз основа на наличната информация, когато са или е вероятно да бъдат изложени на канцерогени, мутагени или токсични за репродукцията вещества, включително съдържащите се в определени опасни лекарствени продукти. Обучението, което работодателят е длъжен да осигури съгласно Директива 2004/37/ЕО, следва да бъде адаптирано, така че да бъдат отчетени нови или променени рискове, по-специално когато работниците са изложени на нови канцерогени, мутагени или токсични за репродукцията вещества или на няколко различни канцерогени, мутагени или токсични за репродукцията вещества, включително в опасни лекарствени продукти, или в случай на промяна в обстоятелствата, свързани с работата. Това обучение следва да се повтаря периодично при необходимост.

(26) Често липсват данни за Съюза относно свързаните с работата здравословни проблеми, дължащи се на експозицията на кобалт и неговите неорганични съединения, ПАВ, изопрен и 1,4-диоксан, или тези данни са ненадеждни или недостатъчни. Поради това може да е целесъобразно Комисията да разгледа възможността за разработване на препоръки за събиране на данни от държавите членки с цел подобряване на докладването и регистрите за експозиция.

(27) Постигането на високо равнище на защита на работниците срещу рискове, свързани с канцерогени, мутагени и токсични за репродукцията вещества, изисква от държавите членки да поддържат еднаква защита за всички работници и да улесняват спазването от страна на МСП, включително на микропредприятията, на задълженията, произтичащи от Директива 2004/37/ЕО. МСП, включително микропредприятията, които представляват голяма част от предприятията в Съюза, разполагат с ограничени финансови, технически и човешки ресурси. Важно е МСП, включително микропредприятията, да разполагат с капацитет за спазване на посочената директива, да не са непропорционално засегнати, по-специално по отношение на административните изисквания, и да могат да постигат напредък в премахването на рисковете, свързани с експозицията на канцерогени, мутагени и токсични за репродукцията вещества на работното място, като по този начин се осигуряват ползи за всички работници.

(28) На 29 май 2024 г. ACSH прие становище относно приоритетните химикали за нови или преразгледани гранични стойности на професионална експозиция съгласно законодателството на Съюза относно здравословните и безопасни условия на труд, в което се съдържа списък на приоритетните вещества, който трябва да бъде използван за изготвяне на предложение за гранична стойност на Съюза съгласно Директива 2004/37/ЕО. По-конкретно списъкът включва пет вещества или група вещества, класифицирани като „вещества от непосредствен приоритет“ (оксими, бутанон оксим, N- (хидроксиметил) акриламид (NMA), органотини и етилен дибромид). ACSH настоятелно препоръча Комисията да използва този списък при подбора на химикали, които да бъдат включени в законодателните предложения за изменение на Директива 2004/37/ЕО за целите на включване на нови или преразгледани гранични стойности.

(29) Доколкото целта на настоящата директива, а именно защитата на работниците от експозиция на канцерогени, мутагени и токсични за репродукцията вещества по време на работа, не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите членки, като действат самостоятелно, а поради обхвата и последиците ѝ може да бъде постигната по-добре на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 ДЕС. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящата директива не надхвърля необходимото за постигането на тази цел.

(30) Поради това Директива 2004/37/ЕО следва да бъде съответно изменена,

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

Член 1

Директива 2004/37/ЕО се изменя, както следва:

1) Член 2 се изменя, както следва:

а) в буква а) точка ii) се заменя със следното:

„ii) вещество, смес или процес, посочени в приложение I към настоящата директива или вещество или смес, освободени вследствие на процес, посочен в същото приложение, които имат канцерогенно въздействие;“

б) в буква б) точка ii) се заменя със следното:

„ii) вещество, смес или процес, посочени в приложение I към настоящата директива или вещество или смес, освободени вследствие на процес, посочен в същото приложение, които имат мутагенно въздействие;“

в) буква ба) се заменя със следното:

„ба) „токсично за репродукцията вещество“ означава:

i) вещество или смес, които отговарят на посочените в приложение I към Регламент (ЕО) № 1272/2008 критерии за класифициране като токсични за репродукцията вещества в категория 1A или 1B;

ii) вещество, смес или процес, посочени в приложение I към настоящата директива или вещество или смес, освободени вследствие на процес, посочен в същото приложение, които имат токсично за репродукцията въздействие;“

2) В член 5, параграф 5 се добавя следната алинея:

„Мерките за индивидуална защита, посочени в първа алинея, буква ж) от настоящия параграф, включват лични предпазни средства, по-специално средства за защита на дихателните органи, когато въпреки въвеждането на технически и организационни мерки за предотвратяването или намаляването на експозицията в съответствие с настоящия член експозицията не може да бъде избегната или адекватно намалена с други средства. В такива случаи личните предпазни средства се използват като крайна мярка, за да се гарантира, че работниците са защитени по подходящ начин, и при всички случаи, за да се избегне експозиция, надвишаваща установените гранични стойности. Личните предпазни средства се избират, коригират се индивидуално, така че да са по мярка на лицата, които ги носят, и се поддържат в добро състояние в съответствие с членове 4 и 5 от Директива 89/656/ЕИО на Съвета (*).

(*) Директива 89/656/ЕИО на Съвета от 30 ноември 1989 г. относно минималните изисквания за безопасността и здравето на работниците при използването на лични предпазни средства на работното място (трета специална директива по смисъла на член 16, параграф 1 от Директива 89/391/ЕИО) (ОВ L 393, 30.12.1989 г., стр. 18, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1989/656/oj).“

3) В член 10 се добавя следният параграф:

„3. Когато ползват лични предпазни средства, работниците имат право на редовни почивки в зона, където няма риск от замърсяване с канцерогени, мутагени или токсични за репродукцията вещества. Продължителността и честотата на почивките се определят, като се взема предвид оценката на рисковете за безопасността и здравето по време на работа.“

4) В член 18а се добавя следният параграф:

„12. Комисията взема предвид всички нови научни достижения, включително становището на Комитета за оценка на риска към Европейската агенция по химикали, и след подходящи консултации със съответните заинтересовани страни преценява, когато е целесъобразно, дали да определи допълнителни гранични стойности за веществата, съдържащи се в заваръчния дим, посочени в приложение I, точка 9 към настоящата директива.“

5) Приложения I, III и IIIа към Директива 2004/37/ЕО се изменят в съответствие с приложението към настоящата директива.

Член 2

1. Държавите членки въвеждат в сила законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с настоящата директива до 20 ноември 2028 година. Те незабавно информират Комисията за това.

Когато държавите членки приемат тези разпоредби, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Условията и редът на позоваване се определят от държавите членки.

2. Държавите членки съобщават на Комисията текста на основните разпоредби от националното законодателство, които те приемат в областта, уредена с настоящата директива.

Член 3

Настоящата директива влиза в сила на двадесетия ден след публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Член 4

Адресати на настоящата директива са държавите членки.

Съставено в Страсбург на 21 октомври 2026 година.

За Европейския парламент	*За Съвета*
Председател	*Председател*
R. METSOLA	T. DOOLEY

ПРИЛОЖЕНИЕ

Приложения I, III и IIIa към Директива 2004/37/ЕО се изменят, както следва:

1) В приложение I заглавието се заменя със следното:

„Списък на вещества, смеси и процеси (член 2, буква а), точка ii), буква б), точка ii) и буква ба), точка ii)“

2) В приложение I се добавя следната точка:

„9. Дейности, свързани с експозиция на дим от заваръчни процеси, съдържащ вещества или смеси, отговарящи на критериите за класифициране като канцерогени, мутагени или токсични за репродукцията в категория 1A или 1B, посочени в приложение I към Регламент (ЕО) № 1272/2008 (*).

(*) Експозицията не трябва да надвишава определената в приложение III към посочената директива гранична стойност за даден канцероген, мутаген или токсично за репродукцията вещество, когато тези вещества се освобождават в хода на заваръчния процес.“

3) В приложение III буква А се изменя, както следва:

а) в таблицата редът, свързан с „полициклични ароматни въглеводороди, по-специално съдържащи бензо[а]пирен, които са канцерогени по смисъла на настоящата директива“, се заменя със следното:

„Наименование	ЕО №([1])	CAS №([2])	Гранични стойности						Обозначение	Преходни мерки
			8 часа ([3])			Краткосрочни ([4])				
			mg/m³ ([5])	ppm ([6])	f/ml ([7])	mg/m³ ([5])	Ppm ([6])	f/ml([7])		
Смеси на полициклични ароматни въглеводороди, по-специално съдържащи бензо[а]пирен, които са канцерогени, мутагени или токсични за репродукцията вещества съгласно определението в настоящата директива			0,00007 ([17])						Кожа([10])	Гранична стойност 0,00014 ([17]) до 20 ноември 2033 година, ограничена до следните сектори: 1) леярни за стомана и желязо, които включват производители на феросплави, 2) производители на алуминий, 3) производители на въглеродни и графитни, 4) фабрики за кокс, 5) дестилация на каменовъглен катран, 6) производители на огнеупорни продукти, 7) заваряване на железопътни линии, 8) други процеси от цветната металургия и 9) металолеене.

([17]) Измерено като бензо[а]пирен.“;

б) в таблицата редът за „живак и двувалентни неорганични живачни съединения, включително живачен окис и живачен хлорид (измерени като живак)“ се заменя със следното:

„Наименование	ЕО №(1)	CAS №(2)	Гранични стойности						Обозначение	Преходни мерки
			8 часа(3)			Краткосрочни(4)				
			mg/m³(5)	ppm(6)	f/ml(7)	mg/m³(5)	ppm(6)	f/ml(7)		
Живак и двувалентни неорганични живачни съединения, които попадат в обхвата на настоящата директива (измерени като живак)			0,02“							

в) в таблицата се добавят следните редове:

„Наименование	ЕО №[1]	CAS №[2]	Гранични стойности						Обозначение	Преходни мерки
			8 часа[3]			Краткосрочни[4]				
			mg/m³[5]	ppm[6]	f/ml[7]	mg/m³[5]	ppm[6]	f/ml[7]		
Кобалт и неорганични кобалтови съединения			0,01 [18] 0,0025 [19]						Кожна и дихателна сенсибилизация [13]	Гранична стойност 0,02 [18] и 0,0042 [19] до 20 ноември 2032 година
Изопрен	201-143-3	78-79-5	8,5	3						
1,4-диоксан	204-661-8	123-91-1	7,3	2		73	20		Кожа [10]	

[18] Инхалабилна фракция, измерена като кобалт.
[19] Респирабилна фракция, измерена като кобалт.“

4) Приложение IIIa се заменя със следното:

„*ПРИЛОЖЕНИЕ IIIa*

БИОЛОГИЧНИ ГРАНИЧНИ СТОЙНОСТИ И МЕРКИ ЗА МЕДИЦИНСКО НАБЛЮДЕНИЕ

(Член 16, параграф 4)

1. Олово и неговите неорганични съединения

1.1. Биологичният мониторинг трябва да включва измерване на равнището на оловото в кръвта (PbB) с помощта на абсорбционна спектрометрия или друг метод, който дава еквивалентни резултати.

1.1.1. До 31 декември 2028 г. задължителната биологична гранична стойност е:

30 μg Pb/100 ml кръв

По отношение на работници, чието ниво на олово в кръвта надвишава биологичната гранична стойност от 30 μg Pb/100 ml кръв поради експозиция, която е настъпила преди 9 април 2026 г., но е под 70 μg Pb/100 ml кръв, редовно се извършва медицинско наблюдение. Ако при тези работници се установи тенденция на намаляване към граничната стойност от 30 μg Pb/100 ml кръв, може да им бъде разрешено да продължат работата, свързана с експозиция на олово.

1.1.2. От 1 януари 2029 г. задължителната биологична гранична стойност е:

15 μg Pb/100 ml кръв (*)

По отношение на работници, чието ниво на олово в кръвта надвишава биологичната гранична стойност от 15 μg Pb/100 ml кръв поради експозиция, която е настъпила преди 9 април 2026 г., но е под 30 μg Pb/100 ml кръв, редовно се извършва медицинско наблюдение. Ако при тези работници се установи тенденция на намаляване към граничната стойност от 15 μg Pb/100 ml кръв, може да им бъде разрешено да продължат работата, свързана с експозиция на олово.

1.2. Медицинско наблюдение се извършва, ако експозицията на концентрация на олово във въздуха е по-голяма от 0,015 mg/m3, изчислена като претеглена във времето средна стойност за 40 часа седмично, или когато при отделни работници се измерва ниво на олово в кръвта, по-високо от 9 μg Pb/100 ml кръв. Медицинско наблюдение се извършва и на жени работници в детеродна възраст, при които нивото на олово в кръвта надвишава 4,5 μg Pb/100 ml кръв или националната референтна стойност за общото население, което не е изложено на олово на работното място, ако съществува такава стойност.

2. 1,4-диоксан

Задължителната биологична гранична стойност е 45 mg HEAA (**) в урина/g креатинин, измерена в края на експозицията или смяната, в съответствие с националното законодателство или практика.

(*) Препоръчва се нивото на олово в кръвта на жените в детеродна възраст да не надвишава референтните стойности за общото население, което не е изложено на олово на работното място в съответната държава членка. Когато няма налични национални референтни нива, се препоръчва нивата на олово в кръвта при жени в детеродна възраст да не надвишават биологичната ориентировъчна стойност от 4,5 μg/100 ml.

(**) (2-хидроксиетокси)оцетна киселина.“.